

KONSPEKT KATECHEZY
Szkoła Podstawowa – Klasy IV - VIII
XXII Dzień Papieski – „Blask prawdy”

Temat katechezy: Skąd mam wiedzieć co jest dobre, a co złe?

I. Założenia edukacyjne

1. Cel katechezy – wymagania ogólne

- Ukazanie jaką rolę w podejmowaniu decyzji odgrywa sumienie.
- Kształtowanie postawy pracy nad sumieniem.

2. Metody i techniki: rozmowa sterowana, analiza tekstu biblijnego, analiza nagrania.

3. Środki dydaktyczne: Pismo Święte, projektor, komputer, głośniki.

II. Przebieg katechezy

0. Modlitwa:

K: Prośmy o światło Ducha Świętego na czas dzisiejszej katechezy modlitwą, którą od dzieciństwa modlił się św. Jan Paweł II:

Duchu Święty, proszę Cię o dar mądrości do lepszego poznawania Ciebie i Twoich doskonałości Bożych, o dar rozumu do lepszego zrozumienia ducha tajemnic wiary świętej, o dar umiejętności, abym w życiu kierował się zasadami tejże wiary, o dar rady, abym we wszystkim u Ciebie szukał rady i u Ciebie ją zawsze znajdował, o dar męstwa, aby żadna bojaźń ani względy ziemskie nie mogły mnie od Ciebie oderwać, o dar pobożności, abym zawsze służył Twojemu Majestatowi z synowską miłością, o dar bojaźni Bożej, abym lękał się grzechu, który Ciebie, o Boże, obraża. Amen.

1. Sytuacja egzystencjalna

Katecheta rozdaje uczniom kartki, na których napisane są przykłady dobrych i złych czynów np. kradzież, nieobecność na niedzielnej Eucharystii, pomoc koledze z klasy, przezywanie itd. Ważne jest, aby każdy z uczniów miał innych czyn.

Na tablicy pisze „Dobre uczynki” i „Złe uczynki”. Następnie prosi uczniów, aby w odpowiednim polu wkleili uczynki, które mają wypisane na kartkach. Po zakończeniu pracy katecheta weryfikuje odpowiedzi uczniów. W razie błędów przy pomocy uczniów rozstrzyga, w którym polu umieścić dany uczynek.

Następnie zwraca się do uczniów z pytaniem:

- Skąd wiedzieliście czy dany czyn jest zły czy dobry?

Katecheta zbiera i podsumowuje wypowiedzi uczniów.

POSTAWIENIE PROBLEMU: O tym co dobre, a co złe dowiadujemy się od naszych rodziców, wychowawców, czasami uczymy się na własnych błędach. Lecz Pan Bóg wyposażył nas w szczególny dar, który pozwala nam odróżnić dobro od zła. Co to jest i jak z niego korzystać? Tego dowiemy się podczas dzisiejszej katechezy.

2. Treść orędzia zbawczego

K: Św. Jan Paweł II wskazał jedno szczególne narzędzie, które pozwala nam rozstrzygać o tym co jest dobre, a co złe. Posłuchajcie.

*Katecheta odtwarza nagranie - <https://youtu.be/BktVAQMbw-E?t=734> (czas 12:35-14:15)
Lub rozdaje teksty uczniom:*

Sumienie... Sobór Watykański II nazywa sumienie "najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka" i wyjaśnia: "W głębi sumienia człowiek odkrywa prawo, którego sam sobie nie nakłada, lecz któremu winien być posłuszny i którego głos wzywający go zawsze tam, gdzie potrzeba, do miłowania i czynienia dobra a unikania zła, rozbrzmiewa w sercu nakazem: czynź to, a tamtego unikaj" (Gaudium et spes, 16). Jak widać z powyższego tekstu, sumienie jest dla każdego człowieka sprawą o zasadniczym znaczeniu. Jest ono naszym wewnętrznym przewodnikiem i jest także sędzią naszych czynów. Jakże ważne jest więc, aby nasze sumienia były prawe, aby ich osądy oparte były na prawdzie, aby dobro nazywały dobrem, a zło - złem. Aby - wedle słów Apostoła - umiały "rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu przyjemne i co doskonałe" (Rz 12,2). (św. Jan Paweł II. Homilia. 25 maja 1995 r. Skoczów)

Następnie katecheta prowadzi z uczniami dialog.

- Co pozwala człowiekowi rozstrzygać do jest dobre, a co złe? (*Sumienie*)
- Co to jest sumienie? Jak możecie je zdefiniować? (*Głos Boga w duszy człowieka*)
- Jaką rolę odgrywa w życiu człowieka? (*jest przewodnikiem człowieka, osądza nasze czyny*)
- Jakie cechy powinno mieć sumienie? (*Prawe, sądy oparte na prawdzie*)
- Jaka działa sumienie? (*ostrzega nas przed tym co jest złe, popycha nas do tego, co dobre, ocenia nasze czyny – nagradza nas lub powoduje, że odczuwamy wyrzuty sumienia*)
- Co to znaczy postępować zgodnie ze swoim sumieniem?

Katecheta zbiera wypowiedzi uczniów i jako podsumowanie odczytuje fragment z encykliki Veritatis splendor.

K: Osąd sumienia jest *osądem praktycznym*, to znaczy sądem, który wskazuje człowiekowi, co powinien czynić lub czego unikać, albo że ocenia czyn już przezeń

dokonany. Jest osądem konkretnej sytuacji opartym na racjonalnym przeświadczeniu, że należy miłować i czynić dobro, a unikać zła. (VS, 59)

K: Głos sumienia może rozbrzmiewać w sercu człowieka, ale posłuchajcie co może człowiek z nim zrobić.

Katecheta odtwarza nagranie - <https://youtu.be/u4oVLqx3IZ0>

Katecheta prowadzi dialog z uczniami:

- Kto posiada sumienie? (*każdy człowiek*)
- Co człowiek może zrobić z głosem sumienia? (*zagłuszyć i odrzucić*)
- Do czego może doprowadzić stałe zagłuszanie sumienia? (*wypaczenie sumienia, postępowania wbrew niemu*)

Katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów.

K: O konsekwencjach zagłuszania sumienia ostrzegał także Pan Jezus w kazaniu na górze. Posłuchajcie.

Katecheta odczytuje perykopę – Mt 6, 22-23

Katecheta analizuje z uczniami perykopę:

- Do czego Chrystus porównuje sumienie dlaczego? (*Do oka, ponieważ pomaga nam ocenić to co dzieje się pośród nas*)
- Co dzieje się z człowiekiem, który traci wzrok? (*Odbija się to na całym życiu człowieka*)
- O jakiej chorobie mówi Jezus? (*Grzech*)

Katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów.

K: Głos sumienia można nie tylko zagłuszyć, ale przez błędne decyzje może dojść do jego wypaczenia – to znaczy człowiek to co obiektywnie złe będzie uważał za dobre i odwrotnie. Czy znacie przykłady takich sytuacji?

Posłuchajcie co należy czynić, aby uniknąć takich sytuacji.

Katecheta odtwarza nagranie - <https://youtu.be/KaDF16T63Xk?t=116> (1:55 – do końca)

Katecheta dokonuje analizy nagrania.

- Na jaki problem zwraca autorka nagrania? (*Nie każdy sąd sumienia musi być prawdziwy*)
- Jakie zadania przed odbiorcami stawia autorka nagrania? (*Troska o sumienie*)

3. Aktualizacja odkrytej prawdy

K. Spróbujmy teraz zastanowić się w jaki sposób mamy troszczyć się o nasze sumienie?

Katecheta dzieli klasę na pięć grup. Każda z grup otrzymuje jednej ze sposobów w jaki człowiek może troszczyć się o formację sumienia. Zadaniem uczniów jest przy pomocy pytań pomocniczych doprecyzować jak troszczyć się o swoje sumienie.

Grupa I – Rachunek sumienia

Pytania pomocnicze:

- Co to jest rachunek sumienia?
- Kiedy powinniśmy robić rachunek sumienia?

- Co pomaga nam w dobrym przeprowadzeniu rachunku sumienia?

Grupa II – Regularna spowiedź

Pytania pomocnicze:

- Dlaczego tak ważna jest regularna spowiedź?
- W jaki sposób ksiądz podczas spowiedzi może nam pomóc rozróżnić co jest dobre, a co złe?

Grupa III – Lektura Słowa Bożego

Pytania pomocnicze:

- W jaki sposób lektura Słowa Bożego pomaga nam w kształtowaniu sumienia?

Grupa IV – Poznawanie nauczania Kościoła

Pytania pomocnicze:

- Co rozumiesz przez „nauczanie kościoła”? Co wchodzi w jego zakres?
- Dlaczego mamy zgłębiać nauczanie kościoła?
- Jak można to robić?

Grupa V – Rozmowa z kimś kto jest dla mnie autorytetem

Pytania pomocnicze:

- Co to znaczy, że ktoś jest dla nas autorytetem?
- Kto może być takim autorytetem? Jakimi cechami powinien się odznaczać?
- Jak rozmowa z kimś, kto jest dla mnie autorytetem pomaga w formacji mojego sumienia?

Katecheta zbiera i podsumowuje wypowiedzi uczniów.

4. Zapis do zeszytu – notatka:

Nie zagłuszaj swojego sumienia! W głębi sumienia człowiek odkrywa prawo, którego sam sobie nie nakłada, lecz któremu winien być posłuszny. To prawo nie jest zewnętrznym prawem ludzkim, ale głosem Boga, który wzywa nas, byśmy wyrwali się z niewoli złych pragnień i grzechu, i pobudza do poszukiwania tego, co dobre i prawdziwe. Jedynie słuchając głosu Boga w głębi własnej duszy i działając zgodnie z Jego wskazaniami, zdobędziecie upragnioną wolność. Prawda zaś nie jest owocem indywidualnej wyobraźni. Bóg dał wam rozum, byście poznali prawdę, i wolę, byście czynili to, co moralnie dobre. Dał wam światło sumienia, byście się nim kierowali w wyborach moralnych, byście miłowali dobro i unikali zła. (św. Jan Paweł II. ŚDM. 14 sierpnia 1994 r. Dener)

5. Praca domowa

Znajdź w wypowiedziach św. Jana Pawła II odpowiedź na pytanie – Co to znaczy być człowiekiem sumienia?

6. Modlitwa

K: Janie Pawle II, nasz święty orędowniku, wspomóżycielu w trudnych sprawach. Ty, który swoim życiem świadczyłeś o wielkiej miłości do Boga i ludzi, prowadząc nas drogą Jezusa i Maryi, w umiłowaniu obojga, pragnąc pomagać innym. Przez miłość i wielkie cierpienie, ofiarowane za bliźnich, co dzień zbliżałeś się do świętości. Pragnę prosić Cię o wstawiennictwo w mojej sprawie: *Uczniowie myślą swoją intencję* wierząc, że przez Twoją wiarę, modlitwę i miłość pomożesz zanieść ją do Boga. Ufam w miłosierdzie Boże i moc Twej papieskiej modlitwy. Pragnę przez Jezusa i Maryję za Twoim przykładem zbliżyć się do Boga. Ojcze nasz... Zdrowaś Maryjo... Chwała Ojcu...

Autor: ks. dr Łukasz Nycz, Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”